

Täysistunto

Torstai 18.11.2021 klo 16.00—19.38

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 195/2021 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 24/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 24/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Torniainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.03 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Esittelen liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön 24/2021, joka koskee laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamista, ja hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa laki vastaamaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttuneita vaatimuksia. Se, että itse esittelen tässä sen, johtuu siitä, että valiokunnan puheenjohtaja joutui lähtemään toiseen tilaisuuteen, ja pyynnöstä varapuheenjohtaja esittelee.

Esityksen mukaan lakia muutettaisiin siten, että tukiohjelma kohdistuisi jatkossa ainoastaan edistysellisten kiinteiden viestintäyhteyksien tukemiseen. Samalla lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi kiinteän laajakaistan rakentamisen tuesta, koska lain soveltamisalaa on tarkoitus muuttaa. Lisäksi lakiin lisättäisiin aiempaa yksityiskohtaisemmat säännökset suunnitellun hankealueen kartoituksesta, julkisesta kuulemisesta ja kilpailuvaikutusten arvioinnista sekä tehtäisiin eräitä tarkennuksia esimerkiksi tukikelpoisia kustannuksia ja tuen myöntämisen kriteerejä koskeviin säännöksiin. Uudet säännökset eivät kuitenkaan aiheuttaisi merkittäviä muutoksia tähän nykykäytäntöön.

Esitys liittyy vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Tukiohjelmalle esitetään 15 miljoonan euron määrärahaa vuodelle 22, jonka avulla nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuus olisi tavoitteena saada noin 30 000 uudelle kotitaloudelle.

Valiokunta pitää hyvänä, että laajakaistarakentamisen tukemista julkisin varoin jatketaan sellaisilla alueilla, joilla nopean laajakaistaverkon kattavuus ei ole markkinaehtoisesti toteutunut.

Esityksellä muutetaan laajakaistarakentamisen tuen sääntelyä Euroopan unionin päivitetyn ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti, ja jatkossa valtion tuki voi kohdistua vain kiinteän laajakaistaverkon rakentamiseen. Valiokunta painottaa mietinnössään, että kiinteän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

laajakaistaverkon kattavuuden kehittäminen edistää osaltaan myös 5G-verkkojen rakentamismahdollisuuksia.

Laajakaistaverkkojen rakentaminen on tärkeää digitaalisten palveluiden hyödyntämisen mahdollistamiseksi ja muun muassa eri puolilla Suomea asuvien kansalaisten sekä yritysten yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Samoin valiokunta pitää mietinnössään hyvänä, että tukiohjelma koskisi edelleen sekä vakinaisia että myös vapaa-ajan asuntoja.

Kuntien maksuosuuksista on säädetty valtioneuvoston asetuksella, ei siis tällä lailla vaan valtioneuvoston asetuksella. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu laajasti esille, että kuntien jakautuminen eri maksuosuusluokkiin — itse asiassa kolmeen maksuosuusluokkaan — ei kohtelee eri kuntia tasapuolisesti. On katsottu, että kohtuullisemmat maksuosuudet tai maksuosuuksien yhtenäistäminen mahdollistaisivat useammalle kunnalle hankkeisiin osallistumisen. Nykyisillä maksuosuuksilla on asiantuntija-arvioiden mukaan vaarana, että kaikki kunnat eivät halua tai eivät voi sitoutua hankkeisiin osallistumiseen taloudellisista syistä, jolloin uusia tuettuja laajakaistahankkeita ei ehkä saataisi kyseisen kunnan alueella lainkaan käynnistettyä. Valiokunta pitääkin edellä mainituista syistä välttämättömänä, että kuntien valtioneuvoston asetuksella säädettyjä maksuosuuksia tarkastellaan vielä esityksen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Kuntien maksuosuudet tulee määritellä siten, että uusia hankkeita saadaan käynnistettyä ja että ehdotetut valtion ja myös Euroopan unionin elpymisvälineen tuet saadaan myös käytännössä hyödynnettyä suunnitellussa aikataulussa.

Koska uudessa tukiohjelmassa on mahdollista tukea vain kiinteiden laajakaistaverkkojen rakentamista, valiokunta on poistanut nopean laajakaistan määritelmästä maininnan tavanomaisista ruuhkaolosuhteista, sillä se liittyy lähinnä langattomaan laajakaistaan. Lisäksi valiokunta on tehnyt Liikenne- ja viestintäviraston markkina-analyysiä koskevaan pykälään lakiteknisen täsmennyksen.

Arvoisa puhemies! Liikenne ja viestintävaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä edellä mainituin vähäisin muutoksin. Lisäksi valiokunta korostaa, että jatkossa tulee seurata ja arvioida tarkoin ehdotetun sääntelyn ja myös aiemmin tehtyjen vasta vähän aikaa voimassa olleiden muutosten vaikutuksia, laajakaistaverkkojen kattavuuden kehittymistä ja muun muassa kuntien taloudellisten vastuiden kohtuullisuutta.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

18.09 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On ehdottoman tarpeellista ja kannatettavaa turvata laadukas ja riittävän nopea laajakaistayhteys kaikkialla Suomessa. Koronapandemia on korostanut toimivan etäyhteyden tarvetta. Yhteiskunnassa mukana pysyminen edellyttää tänä päivänä käytännössä digitaalisten palvelujen käyttämistä. Kiinteät laajakaistayhteydet on perusteltua järjestää julkisia varoja käyttäen niille alueille, joille yhteyksiä ei markkinaehtoisesti ole toteutunut. Tällaiset yhteydet ovat perusteltuja myös eri puolilla Suomea asuvien kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 195/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.